

TANTÁRGYGONDOZÓ

2013 szeptembere óta az evangélikus iskolák történelem tantárgygondozója.

Éves programjainak főbb pillérei:

1. **Szakmai regionális fórumok** megtartása minden tanévben az ország több pontján. Ezeken a megbeszéléseken jó gyakorlatok megosztására kerül sor, valamint az aktuális kihívásokra igyekeznek válaszokat találni a résztvevők. Péterfi Gábor a 2016/2017-es tanévben a **történelem érettségit** érintő változásokról adott elő a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban (október 16.), a budapesti Podmaniczky János Evangélikus Általános Iskolában (október 25.), a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskolában (november 22.), a pápai Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskolában (február 7.) és a soltvadkerti Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskolában (március 28.). Ugyanezek a programok Pelikán István mestertanár az **IKT-eszközök történelemórai alkalmazásáról** tartott továbbképzést.

2. Pelikán Istvánnal közösen **honlapot** hoztak létre, hogy segítsék a történelemtanárok mindennapi munkáját. A honlapon (<http://historialab.webnode.hu/>) az elmúlt évek **érettségi feladatai** mellett összegyűjtöttük történelemtanítást segítő **internetes portálokat**. Emellett az „IKT a tanórán” rovatunk bepillantást enged a **LearningApps** és a **Redmenta**

használatának

rejtelseibe

(<https://www.youtube.com/watch?v=lcJw6PcxO9k&feature=youtu.be>)

3. Minden évben egy **országos szakmai nap megrendezésére kerül sor** Aszódon az evangélikus gimnáziumban. Itt **szakmódszertani, történettudományi és múzeumpedagógiai** előadásokat hallgathatnak meg a kollégák.

Az Evangélikus Nevelésben összefoglalta (2024), hogy milyen témákat érintettünk ezeken a konferenciákon:

Tudásmegosztás történelemből

Tizenegy történelemtanári konferencia szervezését koordináltam 2014 és 2024 között. Ezeken kiemelten foglalkoztunk a XX. századi magyar történelem fordulópontjaival, ezen belül a kommunizmus és a náciizmus örökségével, valamint az első világháborúval és Trianonnal. Történelmi traumáink elemzésekor arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a jelenkori magyar történelem sorskérdései miként hozhatók közelebb a diákokhoz.

2013 szeptemberében nevezett ki a Magyarországi Evangélikus Egyház Nevelési és Oktatási Osztálya az evangélikus iskolák történelem tantárgygondozójának. Munkámat megkönnyítette, hogy ugyanekkor kapott felkérést az osztályfőnöki tantárgy gondozására kollégám, Kovácsné Jakus Katalin. Egyik első közös feladatunk az evangélikus iskolák feltérképezése, a pedagógusok problémáinak beazonosítása volt. Ebből adódóan együtt bonyolítottuk le az úgynevezett regionális napokat, amikor is tíz éven át minden tanévben az ország öt pontján az evangélikus intézményekben tanító pedagógusoknak foglalkozásokat, tapasztalatszerző fórumokat tartottunk.

A regionális fórumok hagyománnyá váltak, történelemből itt tekintettük át az aktuális jogszabályi változásokat, az ebből fakadó kihívásokat, továbbá az adott régiók joggyakorlatait. Igyekeztem felmérni azt is, milyen szakmai kérdésekre keresik a történelemtanárok a válaszokat. A felmerülő kérdésekre reflektáltak az aszódi történelemtanári konferenciák minden év februárjában. Ezeken az egész napos rendezvényeken átlagosan 40-50 kolléga képviseltette magát, helyszínünk legtöbbször

gimnáziumunk díszterme volt. A konferenciák programjában tudományos, szak módszertani, múzeum- és levéltárpedagógiai előadások, valamint a digitális kultúra fejlesztését szolgáló foglalkozások szerepeltek. A történelemtanárok esetében különösen fontos, hogy a világpolitika kihívásairól is átfogó képet kapjanak, ezért tartottam fontosnak meghívni több alkalommal is előadónak a diplomáciai tapasztalattal is rendelkező Pröhle Gergelyt, az Evangélikus Egyház világi felügyelőjét, aki a mindenkori nemzetközi helyzetet, továbbá Magyarország külpolitikai mozgásterét elemezte.

2014. április 4-én az Evangélikus Iskolák Történelemtanárainak I. Konferenciáján Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője nyitó előadásában kiemelte, hogy ugyan evangélikus történelem nincs, de egy evangélikus szellemiség mégiscsak átadható annak a tizenötezer diáknak, akik nap, mint nap megfordulnak intézményeikben. Ebben a munkában átlagon felüli a történelemtanárok felelőssége. Mirák Katalin történész, az evangélikus tényfeltáró bizottság tagjaként előadásában az ügynökkérdésre rátérve kiemelte, hogy az igazán fontos döntéseket a pártszervek hozták meg a kommunista diktatúra időszakában, nem a tartótisztektől eredt a „megfigyelés”. Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség főtitkára azt mutatta be, hogy az akkor közel 20 ezer tagot számláló civil szervezet miként próbál híd szerepet betölteni a határon túli magyar közösségek és az anyaország között. A fiatalok megszólításában szerepe van számos programjuknak, példaként említette a diákutaztatási programot, melynek keretében nemzeti ünnepeinken anyaországi és határon túli magyar középiskolások találkozhatnak. Debrődiné Dobóczy Mária, az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium történelemtanára arra a kérdésre kereste a választ, hogy a helyi tantervekben miként szerepeltethető az iskola- és helytörténet. Koncz István és Rácz Zoltán szintén az aszódi evangélikus középiskola tanáraiként kaptak szót. Mindketten az „*Emlékpontok mondd el, hogy tudjuk!*” elnevezésű projekt helyi tapasztalatait elemezték. Dr. Katona András történész a történelem tantárgy helyét mutatta be az új Nemzeti Alaptantervben, míg Fekete Bálint, az ELTE történész-doktorandusza a filmhíradók szerepére fókuszált előadásában, arra a kérdésre keresve a választ, hogy a tanórákon miként használható ez a forrástípus.

2015-ben a második alkalommal megszervezett tanácskozáson tizenkét iskola képviseltette magát a Galga parti városban. Dr. Roncz Béla, az aszódi evangélikus iskola igazgatója köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az evangélikus szellemiség alappillére a hit mellett a szülőföld szeretete is. A földrajz szakos intézményvezető a földrajz és a történelem tantárgyak kapcsolatára utalva megemlítette, hogy a Galga menti intézményben a Rákóczi Szövetség támogatásával a diákok rendszeresen tanulmányi kirándulásokon vehetnek részt a Felvidéken. Dr. Fabiny Tamás püspök előadását a zsidó, az újszövetségi és a reformatori hagyomány hármasságára fűzte fel. A zsidósággal kapcsolatban szólt arról, hogy a jeruzsálemi templom pusztulása után a zsidó közösség önmagát vádolta. Rájöttek arra, hogy hiányzott a felnövő nemzedékek megfelelő oktatása, ezért a hangsúly áttevődött arra a gondolatra, hogy ezentúl a kövek helyett eszmékből kell a szentélynek felépülnie. Pröhle Gergely országos felügyelő az aktuális kérdések közül a párizsi terrortámadásra utalva kiemelte, hogy az ábrahámi vallások közös erkölcsi fundamentuma az egymás iránti türelem, ezt kellene a jövőben szem előtt tartani. Mirák Katalin az evangélikus egyház tényfeltáró bizottságának tagja *„Az ÁVH-tól a Magvetőig: egy belügyes pályakép – Berkesi András”* címmel tartott előadást. A

történelemtanárok Berkesi munkásságának főbb állomásait hallgatva ízelítőt kaphattak abból, hogy az ellentmondásokkal megterhelt Kádár-rendszer milyen abszurdításokat volt képes produkálni egy-egy pálya esetében. Hiszen a ponyvaregényeivel ismertté váló bestselleríró munkáit sok esetben személyes tapasztalatai – belügyes, titkosszolgálati múltja – alapján írta meg. Dalos Tibor, a szombathelyi evangélikus iskola tanára „Élő történelem” című előadásában rendhagyó szombathelyi történelemórák tapasztalatairól számolt be. A diákok ezeken az alkalmakon a régészettel, a honfoglalás korával, Hunyadi Mátyás korával, a huszárság életmódjával, valamint az első világháború magyar katonai hőseivel ismerkedhetnek meg. Hermann Róbert hadtörténész, Csibi Krisztina, a Magyarság Háza igazgatónője, valamint Koltay Erika múzeumpedagógus a *Mi magyarok* c. kiállítást mutatták be. Hermann kiemelte, hogy míg a nyugati nemzetek múltuk bemutatásakor igyekeznek a pozitív, előremutató eseményekre koncentrálni, addig mi, magyarok sok esetben csak a sikertelenségeket hangsúlyozzuk. A *Mi Magyarok* című kiállítás szakítani szeretne ezzel a pesszimista hozzáállással. Végezetül a résztvevők Hídvégi András előadást hallgathatták meg, aki a Hadtörténeti Intézet és Múzeum XX. századdal foglalkozó kiállításait mutatta be, kiemelve az őszre elkészülő első világháborús kiállítást. A fő kérdés itt is ugyanaz volt, mint a nap legtöbb előadásában: hogyan lehet közelebb hozni a diákokhoz közös történelmünket.

2016. március 4-én került sor a harmadik történelemtanári konferenciára Aszódon. Varga Márta, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda Nevelési és Oktatási Osztályának vezetője köszöntőjében rámutatott, hogy az éves tapasztalatcsere segítheti a tanárokat abban is, hogy a kihívásokra közös válaszokat találjanak. Én a köszöntőmben a Történelemtanításról a XXI. század elején címmel megjelent, Fekete Bálinttal közösen szerkesztett kötetre hívtam fel a hallgatóság figyelmét. A könyv az elmúlt két év konferenciáin elhangzott előadások gyűjteménye, célunk a történelemtanítás jogyakaratainak országos nyilvánosság elé tárása volt. Pelikán István kollégámmal együtt létrehoztunk egy weboldalt is (historialab.webnode.hu), amelyre a konferenciák előadásai és több hasznos háttéranyag is felkerül. Pröhle Gergely evangélikus országos felügyelő *Új törésvonalak – Magyarország érdekei a változó Európában* címmel tartott előadást. A migrációs kérdésből kiindulva arra hívta fel a figyelmet, hogy a jövőben korántsem azok lesznek

a súlyponti kérdések gyermekeink életében, amelyek voltak még a mi fiatal korunkban, hiszen a világpolitikai közélet a felerősödött migráció hatására már most jelentős változáson ment keresztül. Margittai Gábor irodalomtörténész, újságíró és kisebbségkutató, az első világháborút megjárt magyar hadifoglyaink elfelejtett történetét ismertette, Szamár-sziget szellemkatonái című könyve alapján. Utána Merényi Zsuzsanna közgazdász beszélt arról, hogy a 12. évfolyamon bevezetendő pénzügyi ismeretek tanításának milyen fontosabb sarokpontjai lesznek. Fekete Bálint történész doktorandusz *Thalia és Melpomené szocializmusa – Két magyar film két magyar diktatúrából* címmel, a Rákosi-rendszert bemutató Kiss Katalin házassága (1950) és a Kádár-érát ábrázoló Családi tűzfészek (1977) című film elemzésével mutatta be a két korszakot. Pelikán István tanár olyan programokat, weboldalakot, alkalmazásokat mutatott be a tanároknak, amelyekkel interaktívabbakká tehetik az óráikat, különösen is a számítástechnikában jártas Y és Z generáció tagjai számára. Guóth Emil kutatótanár *Kormányzói jogbővítések helye a Horthy-korszak közjogi rendszerében* címmel adott elő. A Deák téri Evangélikus Gimnázium történelemtanára felhívta a figyelmet azokra a forrásokra, amelyeknek elemzése e témában elengedhetetlen.

2017-ben a konferencia fő témája a holokauszt és annak tanítása volt. Dr. Csepregi András evangélikus lelkész a *Magyarországi holokauszt és az egyházak* című előadásában kiemelte, hogy a keresztény egyházak a II. világháború időszakában a nyílt ellenállást nem vállalták fel, ugyanakkor bizonyos egyházi személyek (pl. az evangélikus Sztéhlo Gábor vagy a katolikus Salkaházi Sára) embermentő szerepe vitathatatlan. A Zachor Alapítvány olyan sétákat szervezett diákoknak, amelyeken számos településen – köztük Aszódon - végigjárták az egykor ott élt zsidókhoz kapcsolódó emlékhelyeket. Tevékenységükről Szőnyi Andrea és Zeman Csaba számoltak be. Dr. Szécsényi András pedig a Holokauszt Emlékközpont diákoknak szóló programjait mutatta be. Odler Zsolt, az Aszód Városi Kulturális Központ igazgatója az evangélikus gimnázium egykori zsidó származású tanítványának, Weinberger Istvánnak a visszaemlékezése segítségével mutatta be a Horthy-korszakot. A konferencia hátralévő részében Nánay Mihály, egy új szervezetet, a 2016-ban alakult Történelemoktatók Szakmai Egyesületének tevékenységét mutatta be. Dr. Paksa Rudolf *A tankönyvön túl - a történelemtanítás történész szemmel* címmel tartott előadást.

2018-ban a jelenlévőket Majorosné Lasányi Ágnes, az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) igazgatónöje köszöntötte, aki azt hangsúlyozta, hogy a múltbéli eseményeknek nem csak egy olvasata van, a diákokkal meg kell ismertetni a sokszínű történelmet. Papp István, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának történésze az ÁBTL-ben megvalósuló rendhagyó történelemórák tematikáját ismertette a résztvevőkkel. Az EPSZTI-vel kötött szerződésük jóvoltából évente négy evangélikus iskola tanulóinak tartanak interaktív foglalkozást levéltárukban. Csapodi Zoltán, az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola igazgatója a 2017-es érettségi-reformot járta körül a változásokra koncentrálva, Sziráki György, az Evangélikus Pedagógiai Intézet pedagógiai szakértője pedig az úrkutató és a hidegháború kapcsolatáról értekezett. Rác Attila, Budapest Főváros Levéltárának főosztályvezetője kiemelte, hogy a diákok körében nagyon sikeres, a Pál utcai fiúkkal foglalkozó projekt, amelynek feladatai alapvetően a regényben megjelenő helyszínek, szereplők és a hitelesség kérdése köré épülnek. Kárpáti István, a Váci Szakképzési Centrum Petőfi Sándor Gimnáziuma tanára néhány - a pénzügyi ismeretek gyakorlatias elsajátítását segítő – feladatot mutatott be. Pelikán István, a miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium mestertanára IKT-workshopja során a különféle lehetőségek közül tesztelésre a Redmentát, gyakorlásra pedig a Learning Apps oldalt javasolta.

2019-ben a résztvevőket elsőként Veizer Valéria, a házigazda intézmény igazgatója köszöntötte, aki örömét fejezte ki amiatt, hogy a rendezvény már hagyományosnak számít Aszódon. Köszöntőmben a konferencia fő témájához, a játékosság motívumához kapcsolódtam – Kosztolányi versét megidézve: „A játszótársam, mond, akarsz-e lenni?” Hegedűsné Péntek Rita *Építsünk történelmet LEGO-ból* c. előadásában a dabasi kolléga bemutatta, hogy a legózás miként fejlesztheti az 5-7. osztályos diákok kreativitását és kommunikációs készségeit. Példaként elmondta, hogy sok gyerek nem mert megszólalni a többiek előtt a projektet megelőzően, azonban a történelmi témájú építményük bemutatásakor szívesen beszéltek, így a kommunikációjuk sokat fejlődött. Németh Csaba múzeumpedagógus a

játékosság jegyében a történelem kézzelfoghatóvá tételéről beszélt. Hangsúlyozta, hogy a tárgyak által kézzelfoghatóvá és élményszerűvé válhat a történelem. A fegyvercső-huzagolás szemléltetéseként például Németh papírnyuszikat hozott, amelyeket a közönség is tesztelhetett: míg a sima fülű nyuszik célt tévesztettek, a pörgő társaik nagy aránnyal találtak. Süli Attila őrnagy, a Hadtörténeti Múzeum történésze Erdély 1848/49-es történetét foglalta össze, majd Géczi Csaba, a Hatvani Bajza József Gimnázium történelemtanára az aszódi repülőgépgyár történetét mutatta be. Hangsúlyozta, hogy ez a létesítmény rendkívül fejlett volt a korszakban, és a róla fennmaradt adatok nagyon jól használhatók az oktatásban is. Nánay Mihály előadásában az újgenerációs történelematlaszt mutatta be, amely az érettségi változásokkal összefüggésben került kialakításra. Megtudtuk, hogy az atlaszhoz digitális felület is készült, amelyen topográfiai gyakorlatok találhatók.

2020-ban köszöntőmben szomorúan jegyeztem meg, hogy a mostani rendezvényen már nem kaphatott szerepet a 2019 végén elhunyt Pelikán István, a miskolci evangélikus középiskola kiváló mestertanára, aki a korábbi években az IKT-

foglalkozásokat tartotta. Ablonczy Balázs történész, a Trianon 100 MTA–Lendület Kutatócsoport vezetője Trianonról tartott előadást, amelyet a „mi lett volna, ha” perspektívából vizsgált. A szakmai nap következő programja az IKT-foglalkozás volt, amit Fekete Bálint történelemtanár, az Újkor.hu rovatvezetője tartott meg a Quizizz lehetőségeiről a történelemtanításban. Az interaktív foglalkozást követően Porogi András mestertanár, a Toldy Ferenc Gimnázium igazgatója, az Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport történelem szaktárgyi bizottságának vezetője az új Nemzeti alaptanterv történelmet érintő változásait ismertette. Borhegyi Péter tankönyvszerző, az Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport történelem szaktárgyi bizottságának szakértője az új Alaptanterv történelmet érintő változásait általános iskolai perspektívából mutatta be. Az általános szempontok között hangsúlyozta, hogy a magyar történelmet folyamataiban mutatja be a tanterv, míg az egyetemes részt szigetszerűen, elsősorban nemzeti történelmünk felől közelíti meg. Dr. Nánay Mihály a történelemre vonatkozó gimnáziumi változásokat mutatta be a résztvevőknek. Hangsúlyozta, hogy mivela meghatározott leckék feldolgozása az időkeret 80%-t veszi igénybe, így lehetőség van évente két mélységelvű téma feldolgozására 6-10 órában.

2021-ben is a trianoni centenárium volt a kiemelt témája a konferenciának. Kertész Botond, az Evangélikus Országos Gyűjtemény történésze a trianoni békének az evangélikus egyházra gyakorolt hatását mutatta be. Kiemelte, hogy a veszteségek ellenére dinamikus fejlődés jellemezte az egyházat a Horthy-korszakban, amit a 64 új evangélikus templom felépítése is bizonyít Trianon után. Mirák Katalin történész a Magyarországi Evangélikus Egyház tényfeltáró bizottságának tevékenységét ismertette a már megjelent *Háló* című kötetek által. Kiemelte, hogy a bizottságnak nem feladata az „ügynökvadászat”, az érintettek megszégyenítése, vagy akár az egyház presztízsének csökkentése. Viszont feladata a tények világ elé tárása, amely tudatos egyházi döntés, hiszen munkájuk 2005-től a legmagasabb egyházvezetői-egyházkormányzati ügy. Porogi András mestertanár a 2020-ban megjelent 7-12. évfolyamra vonatkozó kerettanterv újító törekvéseit mutatta be. Fekete Bálint, az Újkor.hu rovatvezetője egy felmérésre hivatkozva kiemelte, hogy a tanárok körében megnőtt az érdeklődés a LearningApps, az okostankönyvek, a Mozaik-tartalmak, illetve az Újkor.hu iránt, míg

például a Redmenta felületét kevesebben választják. Kardkovács Szilvia a Magyarországi Evangélikus Egyház digitalizációs programja keretében elindult emelt szintű történelemfelkészítés e-learning-felület kezdeményezését ismertette. Péntekné Hegedűs Rita, a Dabasi Táncsics Mihály Gimnázium történelemtanára *Régészkedjünk!* című projektjét mutatta be, ami a 11-13 évesek számára ad „kóstolót” a régésmunkából. A tanulók a sóból, lisztből és kávézaccból készített közetekből leleteket „áshatnak ki”, amelyeket mikroszkóp alatt vizsgálnak meg. Nánay Mihály, az érettségi tételbizottság tagjaként a 2024-től bevezetésre szánt javaslatokat ismertette a résztvevőkkel. Az előadásokat követően, a tanácskozás záró eseményeként került sor a Trianon'100 című pályázat győzteseinek a kihirdetésére. A versenyzőket elsőként Dr. Fabiny Tamás elnök-püspök úr köszöntötte, aki a bibliai József történetén keresztül arra hívta fel a jelenlévők figyelmét, hogy testvérként kell gondolni az elcsatolt magyarságra. Pröhle Gergely országos felügyelő szintén üdvözölte a verseny és a konferencia résztvevőit.

„*Nem a félelem lelkét kaptuk Istentől, hanem a józanság hitét.*” – hangzott el a 2022-es konferencia köszöntőjében. Pröhle Gergely országos felügyelő az egyház előző évi igéjének jelentőségére hivatkozva kiemelte, hogy mivel napjainkban a médiában egyre általánosabbak a végleteket tartalmazó megállapítások, így a józanságnak a gyerekek oktatásában eddigieknél is nagyobb szerepe van. A konferencián ismertettem az általam szerkesztett *Trianon és a revízió. A népi írók tanulmányai, cikkei és feljegyzései (1920-1944)* című forrásgyűjteményt. Több témakörnél is kiemeltem a *Mi lett volna ha?* kérdések jelentőségét, mivel a forrásgyűjtemény az ilyen jellegű témafeldolgozáshoz is alapot biztosít. Botos Máté, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egyetemi docense a magyarországi kereszténység közösség-szervező erejéről, tevékenységéről osztotta meg gondolatait a közönséggel. Nagy Domonkos, a Rákóczi Szövetség szervezetfejlesztési és informatikai igazgatója előadásában hangsúlyozta, hogy működésükkel szintén a közösségépítés a céljuk a Kárpát-medencei magyar fiatalok körében. Lányi Erzsébet, az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium tanára a gimnáziumban megvalósuló, ún. Oral history projektet mutatott be a résztvevőknek. Elmondta, hogy a 12-es diákoknak fél év áll rendelkezésükre, hogy valamely rokonukat felkeressék, és a második világháborúhoz kapcsolódó történeteiket megismerjék, feltárják. Hangsúlyozta, hogy a tanulók a munkáknak köszönhetően érzelmileg,

mentálisan és a tevékenység által is bevonódnak a történelembe. Dalos Tibor a szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola történelemtanára tartotta az új NAT az általános iskolai történelemtanítást érintő változásairól beszélt. Az előadások sorát Mester Balázs és Tamás Melinda történelemtanárok felszólalása zárta, akik egy érettségire felkészítő sikeres projektet mutattak be.

2023-ban tizedik alkalommal rendezték meg az evangélikus iskolák történelemtanárainak konferenciáját a Gödöllői Királyi Kastélyban. A jubileumi esemény lebonyolításában az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnáziumhoz és az Evangélikus Pedagógiai Intézethez társszervezőként csatlakozott a Habsburg Ottó Alapítvány is. A konferenciára meghívást kaptak a társegyházak fenntartásában működő iskolák, a református és a római katolikus pedagógiai intézetek munkatársai és a Gödöllőn és vonzaskörzetében működő oktatási intézmények pedagógusai is. Bevezető előadásában Pröhle Gergely, a Habsburg Ottó Alapítvány igazgatója egy nappal az ukrán–orosz háború kezdetének első évfordulója, kettővel a kommunizmus áldozatainak emléknapja előtt – Pál apostol

Rómabeliekhez írt leveléből idézte a képmutatás nélküli szeretet felszólítását: „*Ne győzőn le téged a rossz, hanem te győzd le a jóval a rosszat.*” (Róm 12, 21) Pröhle Gergely kifejtette: „*Gyermekeink akkor fogják tudni, hogy mit gondoljanak háborúról, békéről, Európai Unióról, történelmi múltról, a jelen kihívásairól, ha megtanulják, ha megtanítjuk nekik, hogy a nemzeti érdek és az európai integráció nincs ellentmondásban egymással, a modern polgári érdekvédelem a szubszidiaritáson alapulva biztosítható.*” Fejérdy Gergely, a Habsburg Ottó Alapítvány tudományos igazgatóhelyettese felidézte Habsburg Ottó tanulóéveit, amelyeket a száműzetés miatt változó helyszínek és az édesapa korai elvesztése ellenére is szigorú napirenddel és céltudatossággal összeállított nevelési-oktatási program jellemezett. Földváryné Kiss Réka, a [Nemzeti Emlékezet Bizottsága](#) elnöke hangsúlyozta, hogy a 20. század megismertetése az iskolák fontos feladata, szólt arról is, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága vándorkiállítással, ismeretterjesztő kiadványokkal, feladatlapokkal, rendhagyó történelemórákkal, tematikus kisfilmekkel és vetélkedőkkel segíti a pedagógusokat, hogy megmutassák diákjaiknak, milyen az, amikor a történelem belép a családok életébe. *Jöjj el, lásd meg, éld át!* – ezzel a címmel ismertette Móczár Gábor, a [Nemzeti Örökség Intézete](#) igazgatója a nemzeti emlékezetpedagógiai programot. Rácz Árpád, a [Rubicon Intézet](#) társelnöke, a kiadvány alapítója az ismert tudományos népszerűsítő folyóirat statisztikai adatait ismertetve elmondta, hogy eddig ezernégyszáz fölötti szerzőszámmal és jelenleg a legnagyobb (huszonkét-huszonhárom ezres) példányszámmal büszkélkedhet. Szilágyi Zita Mária, az aszódi evangélikus gimnázium történelemtanára a *Podmaniczkyak és Aszód – egy helytörténeti projekt bemutatása* kapcsán a helytörténet helyi tantervben való szerepeltetéséről beszélt. Fekete Bálint előadásának apropóját az adta, hogy az új történelem érettségiben 2024-től mémek is szerepelhetnek. Saját online kérdőíves kutatásának eredményeit összegezve elmondta: a mémek alkalmasak motiválásra, a figyelem fenntartására, összegzésre és ismételésre, ugyanakkor mégsem alkalmasak mindenre, ezért nem a többi, már bevált szemléltetési mód felváltására, hanem azok kiegészítésére ajánlja őket. A konferencia záró előadását Nánay Mihály, a [Történelemoktatók Szakmai Egyesülete](#) elnöke tartotta. *Az új Nemzeti alaptanterv a történelemtankönyvekben* című összegzésében a történelemtanítás megújításának sokrétű folyamatát vázolta.

2024-ben ismét Aszódon találkoztak az evangélikus iskolák történelemtanárai. A konferenciát Veizer Valéria főigazgató nyitotta meg, aki a konferencia és az aszódi evangélikus iskola közös, 11 éves történetéből a tudatos építkezést emelte ki. „*A pedagógia, ahogy az EGA egyik szlogenje is rámutat: a jövő megalapozása*” – kezdte beszédét az intézmény vezetője. Ehhez a múlt minél pontosabb ismerete elengedhetetlenül szükséges – folytatta – tehát fontos, hogy legyen a történelemtanárok közösségének egy olyan szakmai fóruma, ami ezt segíti. A konferencia nyitó előadását Pröhle Gergely, az Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője, a Nemzeti Közszerződési Egyetem John Lukacs Intézete programigazgatója tartotta. Kiemelte: a jelen történéseinek megértéséhez szükségesek a történelmi előképek, példák. Ilyen Sztéhlo Gábor, aki a történelmi kataklizmák között is mindig az embert figyelte, az értékmentés feladatát teljesítette. Ezt követően Merényi Zsuzsanna, a Sztéhlo Gábor Gyermek és Ifjúságsegítő Alapítvány kuratóriumi elnöke Sztéhlo gyermekmentő szolgálatát ismertette bőszeges kordokumentummal illusztrálva. A holokauszt 80. évfordulójához kapcsolódó, következő előadást Pécsi Tibor történész tartotta az Élet Menete Alapítvány tevékenységét és programjait ismertette. A következő előadást Debreczeni-Droppán Béla, a Honismereti Szövetség elnöke tartotta, aki a teljesség igényével adott átfogó képet a Honismereti Szövetség fiataloknak szervezett programjairól, majd Dr. Nánay Mihály, a Történelemoktatók Szakmai Egyesülete elnöke foglalta össze a történelem érettségi tesztfeladatainak változásait. Dr. Kovács Örs, a Történelemoktatók Szakmai Egyesülete Gimnáziumi Tagozatának vezetője előadás helyett együtt gondolkodásra és egy valós javítási feladat szituációs gyakorlására hívta a résztvevőket. A kiosztott feladatlapokon a reformkori Magyarországgal, Széchenyi gazdaságfejlesztő tevékenységével kapcsolatos feladatot és annak egy megoldását találták a pedagógusok, akik pillanatok alatt koncentráló, javító tanárként küzdöttek az adható lehetséges pontokért. A lendületes gyakorlatot követően Märle Tamás, az Autentika Művészeti Műhely Alapítvány kuratóriumi elnöke *Férjen bele az érdekesség és a tényanyag is! – Animációk a történelemórakon* címmel tartotta meg előadását. A Mohács előtti időszak sikeres, magyar történelmének bemutatására vállalkozó animációkat készítő műhely a napi, iskolai gyakorlatban tudja támogatni a pedagógusok munkáját. Ha az osztálytermi, tanórai foglalkozások további

színesítésére keresne ötleteket a pedagógus, akkor a Pénzmúzeum által kínált múzeumi programokat és foglalkozásokat ajánlotta a jelenlévők figyelmébe Kabdebó Ferenc, Pénzmúzeum szakértője.

A visszajelzések alapján a konferenciák legfőbb hozadéka a közösségépítés volt, a magyarországi evangélikus iskolák történelemtanárai közösséggé szerveződtek, az új kihívásokra (pl. digitalizáció, új tantervek, érettségi változások) együtt – egymást is jobban megismerve – keresik a válaszokat. Ezenfelül megismerhették azokat a szervezeteket, amelyek a fiataloknak szerveznek történelmi témájú programokat. A játékoság is fontos szerepet kapott a konferenciákon, a fő kérdés itt is az volt, hogy hogyan lehetne a történelem fogadtatását a hagyományostól eltérő módszerrel kedvezőbbé, a történelemórákat élvezetesebbé tenni. Megállapítottuk azt is, hogy a jógyakorlatok automatikusan nem másolhatók, ugyanakkor minden iskola a saját hagyománya alapján építhet be elemeket a történelemóráiba. Játsszani a gyerekek és a felnőttek egyaránt szeretnek, miért ne használjuk fel mindezt a tanítás–tanulás folyamatában? A játékban is fontos a csapatszellem, így van ez a konferenciák szervezésekor is. A tanácskozásoknak két társrendezője van évek óta: az aszódi evangélikus gimnázium, valamint az Evangélikus Pedagógiai Intézet. Az Intézet létrejöttéig a Nevelési és Oktatási Osztály volt a társszervező. Többen segítettek tantárgygondozói munkámat e csapatmunka során. Köszönettel tartozom Varga

Mártának, a Nevelési és Oktatási Osztály vezetőjének, Majorosné Lasányi Ágnesnek, az Evangélikus Pedagógiai Intézet igazgatójának, Gáspárné Vágási Juliannának, az Epszti igazgató-helyettesének, Valentinyi Erikának, az EPSZTI pedagógiai előadójának, valamint Dr. Roncz Bélának és Veizer Valériának, gimnáziumunk igazgatóinak, hogy mindenben számíthattam rájuk.